

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Zubert (przewodniczący)

SSN Konrad Wytrykowski (sprawozdawca)

Ławnik SN Mariusz Wilczyński

Protokolant Marta Brzezińska

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego dla (...) okręgu regionalnego prokurator Krystyny Zarzeckiej
w sprawie prokuratora Prokuratury Okręgowej w P. – J. B.
po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej
na posiedzeniu w dniu 26 stycznia 2021 r.
odwołania wniesionego przez obwinioną od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 17 czerwca 2020 r., sygn. akt PK I SD (...) o przedłużeniu na dalszy niezbędny okres zawieszenia w czynnościach
oraz zażalenia wniesionego przez obwinioną na zarządzenie z dnia 17 sierpnia 2020 roku sygn. akt RP IV RD (...) o odmowie udostępnienia akt sprawy obwinionej na podstawie art. 462 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 437 § 1 k.p.k. w związku z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku – Prawo o prokuraturze

1. odmówić wstrzymania wykonania zaskarżonego postanowienia;
2. utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie;
3. utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

W dniu 12 maja 2020 roku, wydane zostało postanowienie o przedstawieniu zarzutów w postępowaniu dyscyplinarnym prokuratorowi J. B.. Obwinionej zarzucono, że:

I. w dniu 12 grudnia 2019 r. w P., będąc prokuratorem Prokuratury Okręgowej w P., uchybiła godności urzędu poprzez usunięcie z miejsca przeznaczonego dla korespondencji i akt należących do referatu prokuratora Prokuratury Okręgowej w P. M. K. w sekretariacie Wydziału I Prokuratury Okręgowej w P. mieszczącym się w pokoju numer (...) dokumentów stanowiących część akt sprawy o sygn. PO I Ds.(...) Prokuratury Okręgowej w

P. należącej do referatu prokurator M. K. opisanych jako teczka osobowa P. U., a następnie ich ukryciu, którymi prokurator J. B. nie miała prawa rozporządzać, tj. o przewinienie dyscyplinarne z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze.

II. w dniu 17 grudnia 2019 r. w P., będąc prokuratorem Prokuratury Okręgowej w P., uchybiła godności urzędu poprzez usunięcie z miejsca przeznaczonego dla korespondencji i akt należących do referatu prokuratora Prokuratury Okręgowej w P. M. K. w sekretariacie Wydziału I Prokuratury Okręgowej w P. mieszczącym się w pokoju numer (...) dokumentu w postaci nieprzeznaczonego dla prokurator J. B. pisma procesowego P. K. złożonego w toku postępowania o sygn. PO I Ds. (...) Prokuratury Okręgowej w P. należącego do referatu prokurator M. K., a następnie ukryciu tego dokumentu, którym prokurator J. B. nie miała prawa rozporządzać, tj. o przewinienie dyscyplinarne z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze,

III. w dniu 20 grudnia 2019 r. w P., będąc prokuratorem Prokuratury Okręgowej w P., uchybiła godności urzędu poprzez usunięcie z miejsca przeznaczonego dla korespondencji i akt należących do referatu prokuratora Prokuratury Okręgowej w P. M. K. w sekretariacie Wydziału I Prokuratury Okręgowej w P. mieszczącym się w pokoju numer (...) dokumentów stanowiących część akt sprawy o sygn. PO I Ds.(...) Prokuratury Okręgowej w P. należącej do referatu prokurator M. K. opisanych jako teczka osobowa K. F., a następnie ich ukryciu, którymi prokurator J. B. nie miała prawa rozporządzać, tj. o przewinienie dyscyplinarne z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze.

W dniu 09 czerwca 2020 roku ogłoszono obwinionej zarzuty i dokonano jej przesłuchania.

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2020 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt PK I SD (...) Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym uwzględnił wniosek Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego i przedłużył zawieszenie w czynnościach prokurator J. B. do dnia 20 grudnia 2020 r.

Pismem z dnia 26 czerwca 2020 roku, obwiniona prokurator J. B. wniosła odwołanie od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 17 czerwca 2020 roku.

W treści odwołania obwiniona zaskarżyła przedmiotowe postanowienie, zarzucając mu:

1. obrazę przepisów postępowania, to jest przepisów z art. 129 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 96 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy Prawo o prokuraturze, polegającą na niezawiadomieniu skarżącej o przedmiocie posiedzenia w dniu 17 czerwca 2020 roku, albowiem miała ona wpływ na treść orzeczenia,

ponieważ w wyniku nieprawidłowego zawiadomienia o posiedzeniu obwiniona nie miała możliwości przedstawienia sądowi orzekającemu swojego stanowiska dotyczącego wniosku o przedłużenie okresu zawieszenia w czynnościach, które tym samym nie zostało wzięte pod uwagę przy wydaniu zaskarżonej decyzji;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na niezasadnym przyjęciu przez sąd I instancji, iż materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu dyscyplinarnym o sygnaturze RP IV RD (...) oraz w postępowaniu przygotowawczym Prokuratury Okręgowej w S. o sygnaturze PO I Ds. (...) wskazuje, iż zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że swoim zachowaniem obwiniona mogła wyczerpać znamiona czynu zabronionego kwalifikowanego z art. 276 k.k. i art. 23 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz przewinienia dyscyplinarnego w postaci naruszenia godności prokuratora, pomimo tego, że uzyskane dotychczas dowody nie pozwalają na przyjęcie, że takowe podejrzenie zostało dostatecznie uzasadnione, gdyż miał on wpływ na treść wydanego orzeczenia;

3. rażąco niewspółmierność orzeczonego środka w postaci przedłużenia zawieszenia w czynnościach służbowych na okres dalszych 6 miesięcy, w wyniku czego przez łączny okres 12 miesięcy obwiniona będzie pozostawać bez zatrudnienia, co pozbawi jej możliwości rozwoju zawodowego i negatywnie wpłynie na jej stan zdrowia.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i umorzenie postępowania w przedmiocie rozpoznania wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego dla (...) okręgu regionalnego o sygnaturze RP IV RD (...) z dnia 15 maja 2020 roku o przedłużenie na dalszy okres 6 miesięcy zawieszenia w czynnościach służbowych prokuratora. Ponadto obwiniona wniosła o wstrzymanie wykonalności zaskarżonego postanowienia do dnia rozpoznania złożonego odwołania.

Zarządzeniem z dnia 17 sierpnia 2020 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt RP IV RD (...), Krystyna Zarzecka – prokurator Prokuratury Regionalnej w W. pełniąca obowiązki Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego, odmówiła udostępnienia akt sprawy RP IV RD (...) obwinionej J. B., za wyjątkiem: kopii zarządzeń Prokuratora Okręgowego w P. w sprawie podziału czynności prokuratorów tej jednostki a nadto opinii służbowej oraz dokumentacji z akt osobowych prokuratora J. B., co do których wyrażono zgodę na udostępnienie ww. obwinionej.

W uzasadnieniu zarządzenia wskazano, że udostępnienie akt postępowania przygotowawczego zależy od uznania organów ścigania,

na które wpływ ma subiektywna ocena celowości ujawnienia zawartych w nich informacji oraz wzgląd na interes toczącego się śledztwa. Wskazano, że dobro prowadzonego postępowania dyscyplinarnego nie pozwala na obecnym etapie na udostępnienie większej części z nich, za wyjątkiem kopii zarządzeń Prokuratora Okręgowego w P., w sprawie podziału czynności prokuratorów tej jednostki, a nadto opinii służbowej oraz dokumentacji z akt osobowych prokuratora J. B.. Podkreślono, że ujawnienie informacji znajdujących się na pozostałych kartach przed ich zweryfikowaniem mogłoby wpłynąć ujemnie na dalszy tok postępowania dyscyplinarnego i karnego zaś realna byłaby zwłaszcza obawa wpłynięcia obwinionej na treść zeznań nieprzesłuchanych dotychczas świadków w sprawie o sygn. akt PO I 1 Ds. (...).

Powyższe zarządzenie zostało zaskarżone przez obwinioną prokurator J. B., zażaleniem z dnia 1 września 2020 r. Obwiniona zarzuciła zaskarżonemu zarządzeniu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na niezasadnym przyjęciu że materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu dyscyplinarnym RP IV RD (...) oraz w postępowaniu przygotowawczym Prokuratury Okręgowej w S. PO I 1 Ds. (...) wskazuje, iż potrzeba zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania sprzeciwia się udostępnieniu obwinionej akt sprawy dyscyplinarnej, gdyż mogłoby to doprowadzić do podjęcia przez nią próby zakłócenia prawidłowego przebiegu postępowania i mogłoby ujemnie wpłynąć na dalszy tok postępowania zarówno dyscyplinarnego, jak i karnego, pomimo tego, że żadne z ustalonych okoliczności prawy oraz uzyskane dotychczas dowody nie pozwalają na przyjęcie, że udostępnienie obwinionej akt sprawy dyscyplinarnej mogłoby w jakikolwiek sposób negatywnie wpłynąć na prawidłowy bieg prowadzonego postępowania, gdyż ten błąd miał wpływ na treść wydanego orzeczenia.

Podnosząc powyższy zarzut obwiniona wniosła o zmianę zaskarżonego zarządzenia, poprzez udostępnienie jej akt sprawy o sygn. RP IV RD (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarówno odwołanie, jak i zażalenie nie zasługują na uwzględnienie.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do odwołania złożonego przez obwinioną, wskazać należy, że zgodnie z przepisem art. 150 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku — Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2019 r. poz. 740 ze zm.) od postanowienia sądu dyscyplinarnego o przedłużeniu zawieszenia prokuratora w czynnościach przysługuje odwołanie.

Wedle przepisu art. 150 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku — Prawo o prokuraturze, prokurator może być zawieszony w czynnościach na okres do 6 miesięcy, jeżeli z uwagi na charakter przewinienia dyscyplinarnego konieczne jest natychmiastowe odsunięcie go od wykonywania obowiązków.

Zgodnie z przepisem art. 150 § 3 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku - Prawo o prokuraturze, zawieszenie prokuratora w czynnościach, w uzasadnionych przypadkach, może być przedłużone na wniosek rzecznika dyscyplinarnego przez sąd dyscyplinarny na dalszy, niezbędny okres. Zatem jednym z podstawowych obowiązków sądu odwoławczego jest stwierdzenie, czy w danym stanie faktycznym wystąpiła przesłanka uzasadnionego przypadku, która wpływałaby na konieczność dalszego przedłużenia zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych.

Zasadnie wskazuje się w literaturze przedmiotu, że zawieszenie w czynnościach przede wszystkim chroni autorytet prokuratury, a także dalej jeszcze idący interes publiczny przed szkodami, jakie mogłoby spowodować pełnienie funkcji prokuratorskich przez obwinionego, stojącego przecież pod dyskwalifikującym go zarzutem. (zob. A. Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny, *Prawo o prokuraturze. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 558).

Odnosząc się do zarzutów odwołania, wskazać należy, że nie zasługuje na uwzględnienie zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania dyscyplinarnego, uprawdopodobnia w wystarczającym stopniu, że obwiniona popełniła zarzucane jej czyny.

Nie rozstrzygając w tym momencie zasadności postawionych obwinionej zarzutów dyscyplinarnych, nie można uciec od refleksji, że zachowanie J. B. dopuszczającej się usuwania z miejsca przeznaczonego dla korespondencji i akt dokumentów a następnie ich ukrywania, stanowiło uchybienie godności urzędu prokuratora i rażące pogwałcenie zasad etycznych, które wiążą się z jego pełnieniem. Zajmowanie przez obwinioną w trakcie trwania postępowania dyscyplinarnego urzędu prokuratorskiego może, w ocenie Sądu Najwyższego, doprowadzić do istotnego podważenia autorytetu prokuratury.

Odnosząc się do kolejnego zarzutu, wskazać należy, że stosowanie zawieszenia w czynnościach nie jest, wbrew twierdzeniom obwinionej, rażąco niewspółmierną dolegliwością, a wiąże się z koniecznością natychmiastowego odsunięcia prokuratora od obowiązków służbowych. Stosowanie tego środka należało uznać za zasadne i adekwatne. Sąd Najwyższy uznał, że sąd dyscyplinarny pierwszej instancji zasadnie skorzystał z możliwości zastosowania środka, o którym mowa w przepisie art. 150 ustawy Prawo o prokuraturze.

Chybiony jest również zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. W niniejszej sprawie nie ustały przyczyny uzasadniające konieczność przedłużenia zawieszenia prokuratora w czynnościach. Mając na uwadze wagę zarzucanych obwinionej przewinień dyscyplinarnych oraz fakt, że postępowanie dyscyplinarne nie zostało zakończone, zasadnym jest utrzymanie w mocy postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 17 czerwca 2020 roku.

Przechodząc do analizy zarzutu nieprawidłowego zawiadomienia o posiedzeniu, w wyniku którego obwiniona nie miała możliwości przedstawienia sądowi swojego stanowiska, wskazać jedynie należy, że na posiedzeniu przed Sądem Dyscyplinarnym przy Prokuratorze Generalnym nie przeprowadza się postępowania dowodowego i z uwagi na sposób procedowania w tego rodzaju sprawach, udział stron w posiedzeniu w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach nie jest konieczny. Brak jest przepisu szczególnego ustawy Prawo o prokuraturze bądź procedury karnej stosowanej odpowiednio na zasadzie art. 171 pkt 1 tej ustawy, który przewidywałby istnienie takiego obowiązku lub uprawnienia. Obwiniona nie była uprawniona na podstawie odrębnego przepisu do wzięcia udziału w posiedzeniu w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach służbowych. Możliwość wzięcia w nim udziału jest przewidziana wyłącznie w przypadku, gdyby obwiniona stawiała się na posiedzeniu. Na marginesie należy zauważyć, że przepisy art. 117 § 1 i 2 k.p.k. i art. 339 § 5 k.p.k. nie wprowadzają obowiązku zawiadamiania stron o posiedzeniu w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach na dalszy niezbędny okres. Strony postępowania mają możliwość wzięcia udziału w powyższym posiedzeniu, jeżeli stosownie do treści stosowanego odpowiednio przepisu art. 96 § 1 i 2 k.p.k., stawia się na nim. Sąd Najwyższy podziela w tym zakresie ugruntowany w piśmiennictwie pogląd wskazujący, że jeżeli ustawa nie określa udziału stron w posiedzeniu, mają one prawo do udziału w tym forum, gdy stawia się na nim; strony powinny zatem same dowiedzieć się o terminie i miejscu posiedzenia; w takich wypadkach stron nie zawiadamia się o posiedzeniu, a ich niestawiennictwo nie tamuje przeprowadzenia posiedzenia (J. Skorupka [w:] R. Stefański (red.), S. Zabłocki (red.), Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166, Warszawa 2017, s. 1072). W związku z tym nie ma jakichkolwiek podstaw do uwzględnienia odwołania obwinionej w oparciu o wskazany zarzut.

Z kolei, przechodząc do analizy zażalenia na zarządzenie z dnia 17 sierpnia 2020 roku, sygn. akt RP IV RD (...), Sąd Najwyższy uznaje za nietrafny podniesiony tam zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia.

Materiał dowodowy zgromadzony w toku prowadzonego śledztwa, jak i postępowania dyscyplinarnego wskazuje, że zachodzi wystarczająco uzasadnione podejrzenie, że prokurator J. B. swoim zachowaniem wyczerpała znamiona występkę z art. 276 k.k. w zw. z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. a przez to naruszyła godność urzędu prokuratora. Nadto wskazać należy, że udostępnienie akt sprawy RP IV RD (...), wiąże się z udostępnieniem zawartych w materiałach tej sprawy akt śledztwa (sygn. PO I 1 Ds. (...)). Zapoznanie się obwinionej z tym materiałem dowodowym mogłoby zaburzyć prawidłowy tok postępowania dyscyplinarnego i karnego. Jak wskazano w odpowiedzi na zażalenie, zachodzi potrzeba zweryfikowania okoliczności, na które wskazywała w swoich wyjaśnieniach obwiniona oraz zajęcia stanowiska w przedmiocie zgłoszonych przez nią wniosków dowodowych. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że zgłoszone przez obwinioną wnioski dowodowe dotyczą ustaleń śledztwa, w którym odmówiono jej dostępu do akt. W związku z powyższym Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do uwzględnienia zażalenia obwinionej.

Na uwzględnienie nie zasługiwał również zawarty w odwołaniu wniosek dotyczący wstrzymania wykonania postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 17 czerwca 2020 roku. Abstrahując od tego, że z przyczyn niezależnych od niniejszego składu sądu, wniosek ten nie został wcześniej rozpoznany mimo, że sprawa wpłynęła do Sądu Najwyższego już w dniu 31 lipca 2020 r., należy podkreślić, że odstąpienie od zasady natychmiastowej wykonalności postanowienia jest w niniejszej sprawie wykluczone, bowiem wykonanie postanowienia jest konieczne z uwagi na fakt, że dalsze pełnienie funkcji prokuratorskich przez obwinioną mogłoby narazić na szwank zarówno autorytet prokuratury, jak i interes publiczny.

Mając na uwadze powyższe, postanowiono jak w sentencji.